

زمینه‌های تأثیر اینترنت بر حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی نویسنده: فاطمه مهرپور لایقی

دانشجوی کارشناسی کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه تربیت معلم F.layeghi@yahoo.com

چکیده

هر نظام اطلاع‌رسانی با هدف راضی‌کردن استفاده‌کنندگان خود به وجود می‌آید و تمامی فعالیت‌ها، اعم از خدمات، دستاوردها و مجموعه عملکردها در جهت رسیدن به این هدف قرار دارد. از طرفی با نگاهی اجمالی به منابع و متون کتابداری و اطلاع‌رسانی و مقالاتی که ارائه شده است می‌توان تأثیر روز افزون اینترنت بر خدمات و فعالیت‌های کتابخانه‌ای را احساس کرد. هم‌چنین رشد فناوری اطلاعات باعث شده است تا نحوه عملکرد رشته‌ها و حرفه‌ها نیز تغییر پیدا کند که حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی هم تحت این تأثیر قرار گرفته است که به تدریج اهمیت اینترنت و کاربرد آن در این حرفه مشخص می‌گردد. در این مقاله، سعی شده است که تأثیر اینترنت در فهرست‌نویسی، خدمات مرجع، مجموعه‌سازی و نشریات ادواری مورد مطالعه قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها

اینترنت، کتابداری و اطلاع‌رسانی، فهرست‌نویسی، خدمات مرجع، مجموعه‌سازی، نشریات ادواری

مقدمه

استفاده از اینترنت در مراکز تحقیقاتی و اطلاع‌رسانی کشور به عنوان رسانه ای جدید به منظور دستیابی به انبوهی از اطلاعات جهانی در اسرع وقت و با صرف کمترین هزینه ممکن انجام گرفته است. اینترنت، یکی از فن‌آوری‌های است که امروزه توسط بسیاری از افراد در سراسر جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد و عصر اطلاعات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی را بر آن داشته است تا روش‌های نوینی را برای دسترسی استفاده‌کنندگان به اطلاعات جستجو کنند. و کتابداران و آرشیویست‌ها نیز باید نقش فعالی در شناسایی، گردآوری، سازماندهی و اشنائه اطلاعات از طریق اینترنت را ایفا کنند. در مقاله حاضر، سعی شده است تا تأثیر اینترنت بر حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی بازگو شود و کاربرد آن در بخش‌های مختلف این حرفه که به شرح زیر است، بیان شود.

(۱) کاربرد اینترنت در امور و عملیات مربوط به فهرست‌نویسی

(۲) کاربرد اینترنت در خدمات مرجع

(۳) کاربرد اینترنت در مجموعه‌سازی منابع

(۴) کاربرد اینترنت در بخش نشریات ادواری کتابخانه‌ها

کاربرد اینترنت در امور و عملیات مربوط به فهرست‌نویسی

«یکی از بخش‌هایی که اینترنت در امور و عملیات آن تأثیر فراوان گذاشته، فهرست‌نویسی است. اینترنت باعث شد که بسیاری از مبانی نظری فهرست‌نویسی ورده بندی تغییر و تحول پیدا کنند. استفاده از فهرست‌نویسی کتابخانه‌ها قبل از به وجود آمدن شبکه‌های کامپیوتری دارای مشکلات فراوانی به شرح ذیل بود:

(۱) فهرست‌های کتابخانه‌ها معمولاً به صورتی وسیع منتشر نمی‌شدند و اگر منتشر می‌شد، در تیراژ پایین انتشار می‌یافت.

(۲) به علت پراکندگی کتابخانه‌ها و فاصله آنها از همدیگر، امکان رجوع و استفاده از آنها هزینه زیادی را در بر می‌گرفت.

(۳) امکان حمل فهرست‌های کتابخانه‌ها، غیر ممکن بود.

(۴) کتابخانه‌ها به راحتی فهرست‌ها را در اختیار افراد و مراکز قرار نمی‌دادند.

با گسترش اینترنت، کتابخانه‌ها از اولین مراکز بودند که به این شبکه جهانی پیوستند و از این تکنولوژی استفاده نمودند. یکی از کاربردی‌ترین تأثیرات اینترنت بر کارکرد امور و عملیات فهرست‌نویسی دسترسی به فهرست‌های دیگر کتابخانه‌ها می‌باشد. دسترسی همگانی به فهرست‌های پیوسته یکی از مهم‌ترین تأثیرات اینترنت بر کارکرد فهرست‌نویسی است. امروزه با استفاده از شبکه اینترنت به راحتی می‌توان به فهرست‌های پیوسته دسترسی پیدا کرد و جهت فهرست‌نویسی منابع، از جستجو در پایگاه‌های کتابشناختی کتابخانه‌های دیگر استفاده نمود. امروزه اینترنت باعث شده است که، سرعت، دقت و یکدستی در کار فهرست‌نویسی افزایش یافته و هزینه آن کاهش یابد. با یک جستجوی ساده در موتورهای جستجو می‌توان به طیف وسیعی از اطلاعات در زمینه فهرست‌نویسی ورده بندی دست پیدا کرد» (کریمی قزوینی، ۱۳۸۱).

امکانات و زمینه‌های استفاده از اینترنت در سازماندهی

«سازماندهی و تنظیم مواد شامل چهار مرحله اصلی (فهرست‌نویسی توصیفی، فهرست‌نویسی موضوعی، رده بندی و کنترل مستند نامها و سرعنوان‌های موضوعی) است. در مجموع، همه این امور کم و بیش به نوعی از اینترنت تأثیر پذیرفته است. در حال حاضر، در بسیاری از زمینه‌های مربوط به فهرست‌نویسی ورده بندی، اطلاعاتی از طریق امکانات گوناگون اینترنت در دسترس فهرست‌نویسان قرار می‌گیرد. این امر یکی از مزایای برجسته اینترنت برای همه کتابداران از جمله فهرست‌نویسان است. مهم‌تر آنکه، فهرست‌نویسان می‌توانند با استفاده از امکانات اینترنت و شرکت در دوره‌های کوتاه مدت آموزش، به ویژه آموزش از راه دور، به رشد حرفه‌ای خود ادامه دهند. امکاناتی که بیش از سایر موارد مورد توجه و استفاده فهرست‌نویسان قرار گرفته است، عبارتند از: گروه‌های بحث الکترونیکی، پست الکترونیکی، وب جهانگستر.

۱. گروه‌های بحث الکترونیکی

- گروه‌های بحث به دلیل مزایای گوناگونی که دارند، مقبولیت زیادی در میان فهرست نویسان به دست آورده اند. برخی از مزایای آن عبارتند از:
۱. ارتباط نزدیکتر میان فهرست نویسان سراسر جهان از طریق گروه‌های بحث الکترونیکی.
  ۲. بالا رفتن دانش فهرست نویسان در زمینه مبانی نظری حرفه خود.
  ۳. بالا رفتن اطلاعات عمومی فهرست نویسان در زمینه مسائل فنی، نظام های فهرست نویسی، نرم افزارهای موجود و شیوه های انجام امور.
  ۴. امکان طرح سؤالات تخصصی و حرفه ای و سرعت بخشیدن به رفع اشکالات در زمینه نکات فنی فهرست نویسی و رده بندی.
  ۵. ایجاد یکدستی بیشتر در فهرست نویسی؛ یکدست ساختن اطلاعات فهرست نویسی.
  ۶. اطلاع رسانی در مورد گردهماییها و سمینارهای حرفه ای و علمی.

۲. پست الکترونیکی

پست الکترونیکی، همچون گروه‌های بحث اما در سطحی محدودتر، برای تبادل اطلاعات و آگاهی از برخی رخدادهای حرفه ای در زمینه فهرست نویسی و رده بندی مورد استفاده قرار می گیرد. استفاده از پست الکترونیکی موجب شده است تا فهرست نویسان در سطح یک کشور یا در سطح جهان ارتباط بسیار نزدیکتر و سریعتری با یکدیگر برقرار کنند.

۳. وب جهانگستر

پس از گروه‌های مباحثه الکترونیکی که ارتباط مستقیم فهرست نویسان را با یکدیگر برقرار می کند، اکنون وب و امکانات گوناگونی که در آن وجود دارد، مهم ترین ابزار برای به دست آوردن اطلاعات علمی و حرفه ای محسوب می شود. با یک جستجوی ساده و یا تحت نام کتابخانه ها در هر یک از موتورهای جستجو، دهها سایت و صفحه وب بازبایی خواهد شد که هر یک اطلاعات ارزشمندی در حوزه فهرست نویسی و رده بندی در بر دارند.

تأثیرگذاری اینترنت در سازماندهی

۱. جهانی شدن ارتباطات فهرست نویسان و مفاهیم فهرست نویسی

ارتباط های فراگیر و سریع فهرست نویسان با یکدیگر به تدریج موجب شده تا اندیشه ها، تجربه ها و دستاوردهای آنان در سطحی جهانی مطرح و به اصطلاح جهانی شود. با قرار گرفتن بسیاری از اطلاعات تخصصی مربوط به بخش های فهرست نویسی کتابخانه ها و مؤسسه های خدمات کتابشناختی در اینترنت و دسترسی فهرست نویسان سراسر جهان به آنها می توان انتظار داشت که دیدگاههای آنان به تدریج جهان شمول خواهد شد.

۲. تحول در استانداردهای موجود

در راستای جهانی شدن ارتباطات، تحولات گوناگونی در حوزه سازماندهی به وقوع پیوسته و یا در حال وقوع است. یکی از زمینه های عمده تأثیر اینترنت بر سازماندهی به استانداردهای موجود (استانداردهای فهرست نویسی توصیفی، تحلیلی، رده بندی، ذخیره و تبادل اطلاعات) مربوط می شود. با گسترش اینترنت، اصول و قواعد فهرست نویسی به هماهنگی بیشتری نیاز خواهد داشت. یکی از مواردی که با دسترس پذیر شدن فهرست رایانه ای کتابخانه ها از طریق اینترنت بیشتر مورد توجه قرار گرفته است، لزوم یکدست سازی نام مستند اشخاص و تالگانها است» (فتاحی، ۱۳۷۸).

کاربرد اینترنت در خدمات مرجع

«کتابداران مرجع می توانند از این دو امکانی که اینترنت برای خود انتشاری و نیز برای دسترسی به اطلاعات فراهم می آورد استفاده نمایند. با ایجاد خانه الکترونیکی، کتابداران مرجع نه تنها بسیاری از اطلاعات مربوط به کتابخانه را در اختیار استفاده کنندگان قرار می دهند، بلکه با جستجوی اطلاعات گوناگون موجود در اینترنت و برقراری پیوند بین خانه الکترونیکی تشکیل شده با سایت های گوناگون، اطلاعات بسیاری را بر اساس نیازهای استفاده کنندگان کتابخانه قابل دسترس می سازند.

۱. اینترنت محلی برای انتشار اطلاعات مربوط به کتابخانه و فعالیت های آن

الف) انواع اطلاعات مربوط به تاریخچه کتابخانه، مجموعه آن، شیوه عضویت و امانت منابع، انواع خدمات و امکانات کتابخانه و شیوه سازماندهی و محل های نگهداری منابع، نشانی کتابخانه و کتابدارانی که در صورت نیاز لازم است با آنها تماس گرفته شود، می توان از طریق ایجاد خانه الکترونیکی و گنجاندن این اطلاعات در این محل در دسترس استفاده کنندگان قرارداد.

ب) علاوه بر آگاهی رسانی در مورد کتابخانه و امکانات آن، ضروری است کتابداران مرجع اطلاعاتی در مورد کتابخانه های دیگر که از نظر پوشش موضوعی و خدمات می توانند نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان را مرتفع کنند، در اختیار قرار دهند. این اطلاعات می توانند از طریق برقراری پیوندهای لازم در خانه الکترونیکی صورت گیرد.

ج) تشکیل میز مرجع الکترونیکی یکی دیگر از امکاناتی است که از طریق اینترنت و خانه الکترونیکی کتابخانه ها می توان ایجاد کرد. میز مرجع الکترونیکی پرسشگر را به فضای پست الکترونیکی متصل کرده و از آن طریق هر نوع پیامی را می توان مستقیماً به کتابدار مرجع منتقل نمود» (پریخ، ۱۳۷۸).

۲. اینترنت وسیله ای برای اطلاع یابی و اطلاع رسانی

«رشد روز افزون تولید اطلاعات و کنترل آن و اهمیت اطلاعات در تصمیم گیری و مدیریت جوامع، و همزمان با آن پیشرفت حیرت انگیز تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات از عوامل بسیار اساسی بوده است که تأثیری شگرف بر خدمات مرجع گذاشته است. اهمیت تأثیر تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات بر خدمات مرجع از این دیدگاه قابل تأمل است که بدون

استفاده از این ابزار قدرتمند امکان کنترل این حجم عظیم اطلاعات احتمالاً غیرممکن است. از آنجایی که اطلاعات بسیار وسیع و متنوعی بر روی اینترنت قابل دسترسی است که ممکن است توسط استفاده کننده ناشناخته باشد، برنامه های گوناگونی طراحی شده است که امکان دسترسی آسان به این خدمات را فراهم می کنند» (محسنی، ۱۳۷۶). «از طرفی اگر ذخیره الکترونیکی اطلاعات سرآغاز انقلاب در خدمات مرجع محسوب شود باید گفت: استفاده از اینترنت در انتقال اطلاعات و اتصال شبکه های عظیم اطلاعاتی به یکدیگر قابلیت عظیمی به خدمات مرجع بخشیده است. برای مثال، امروزه بسیاری از اطلاعات علمی، فنی و تجاری وجود دارد که بدون دسترسی به اینترنت استفاده از آن میسر نیست. کتابداران، کاربران و منابع مرجع سه رکن از ارکان اصلی بخش مرجع می باشند» (حمیدی، ۱۳۸۱). «در هر صورت، اینترنت می تواند یکی از منابع غنی اطلاعاتی باشد و نیز تنوع اطلاعات موجود در اینترنت می تواند پاسخ گوی نیازهای متنوع اطلاعاتی استفاده کنندگان باشد. از طریق این اطلاعات می توان استفاده کنندگان را به طور مستمر از اطلاعاتی که توسط پژوهشگران، مؤسسات و نهادهای گوناگون در اینترنت گذاشته شده، آگاه نمود. این اطلاعات ممکن است مربوط به مقاله های چاپ شده، مجله های تمام متن، کتابها، کنفرانسها، کلاسهای آموزشی، نمایشگاهها باشد. با توجه به رسالت کتابداران در پیشبرد آموزش و پژوهش از طریق خدمات مرجع و توانایی آنان در جستجو و سازماندهی اطلاعات و درک ارتباط بین موضوع ها و مفاهیم، ابتدا آنها باید به شناخت کامل اینترنت و انواع اطلاعات موجود در آن پرداخته، مهارت های لازم را برای استفاده از موتورهای جستجو فراگرفته و اطلاعات مورد نیاز پژوهشگران و دانشجویان و سایر استفاده کنندگان از کتابخانه را بر اساس نیازهای موضوعی آنان سازماندهی کرده و در اختیار آنان قرار دهند. سازماندهی اطلاعات براساس موضوع و نوع اطلاعات باید مورد توجه کتابداران مرجع قرار گرفته و از طریق خانه الکترونیکی کتابخانه ها قابل اعمال باشد» (پریخ، ۱۳۷۸).

کاربرد اینترنت در مجموعه سازی منابع

«مجموعه سازی یکی از ارکان اصلی فعالیت کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی محسوب می شود. شناسایی، گزینش و فراهم آوری مواد کتابخانه ای مهم ترین اقدامات مربوط به مجموعه سازی هستند. خط مشی مجموعه سازی معمولاً بر اصول و قوانین شخص استوار است که ریشه در میانی نظری علم کتابداری و اطلاع رسانی دارد. بنابراین سمت و سوی حرکت در بخش مجموعه سازی هر کتابخانه یا مرکز اطلاع رسانی با توجه به ویژگیهای آن و در جهت تحقق همان اهداف تدوین شده قرار دارد» (منصوریان، ۱۳۸۳). «تأثیر اینترنت بر مجموعه سازی و فرایند دسترسی به منابع اطلاعاتی را می توان از نظرگاههای گوناگونی مورد بررسی قرار داد:

۱. اینترنت به عنوان "ابزار" دسترسی به منابع الکترونیکی موجود در شبکه های اطلاعاتی و سایر منابع اطلاعاتی متعارف از قبیل کتابها و مجلات چاپی، انواع گوناگون دیسکها، ریزنوشت ها، و غیره. منابع اطلاعاتی موجود در اینترنت با مجموعه کتابخانه های سنتی از این جهت تفاوت دارد که این منابع به طور فیزیکی در محل کتابخانه وجود ندارند و معمولاً فهرست آن در برگه دان کتابخانه نیز موجود نیست ولی با توجه به این که سیاست بسیاری از کتابخانه ها از "نگهداری و مالکیت" منابع اطلاعاتی به طرف «دسترسی» به منابع اطلاعاتی گرایش پیدا کرده است، منابع موجود در اینترنت می تواند بسیار با ارزش باشد.

۲. تحول بنیادین نگرشها و کارکردهای مختلف مجموعه سازی و پیدایش دیدگاه های تازه؛ مسایلی مانند: نقش و جایگاه کتابداران و مصرف کنندگان اطلاعات در انتخاب منابع اینترنتی؛ سیاستگذاری انتخاب و دسترسی به منابع اینترنتی؛ نقش و جایگاه منابع چاپی در مقایسه با منابع الکترونیکی در کتابخانه ها؛ سیاست "دسترسی" به منابع اطلاعاتی از طریق مراکز خدمات تحویل مدرک و همکاری بین کتابخانه ای.

۳. تأثیر اینترنت بر تولید اطلاعات و رفتارهای اطلاع یابی محققان و استفاده کنندگان؛ بسیاری از محققان و جویندگان اطلاعات با استفاده از امکانات اینترنت و از طریق کانالهای غیر رسمی از قبیل شرکت در گروههای مباحثه و خبری، عضویت در فهرستهای پستی، مبادله پیش چاپ مقالات، اطلاعات موجود در شبکه های دانشگاهی و تحقیقاتی و سایر روشهای ارتباطی نیازهای اطلاعاتی خود را بر آورده می سازند و وابستگی آنها به منابع متعارف موجود در کتابخانه ها از قبیل کتاب و مجله چاپی روزبه روز کمتر می شود» (محسنی، ۱۳۷۸).

اینترنت، خدمات تحویل مدرک و مجموعه سازی: تعاریف و دگرگونیهای تازه

«خدمات تحویل مدرک توسط «گسای» این گونه تعریف شده است: نسخه برداری از مدرک یا تهیه نسخه الکترونیکی آن به منظور ارسال به شرکتها یا مؤسسات خارج از سازمان مربوطه جهت انتفاع یا دریافت هزینه عملیات. در صورتی که ارسال مدرک فقط به منظور انتفاع باشد، خدمات تحویل مدرک تجاری محسوب می شود. «امانت بین کتابخانه ها» در اصطلاحنامه کتابداری این گونه تعریف شده است:

۱. ترتیب همکاری میان کتابخانه ها که طی آن یک کتابخانه می تواند مواد کتابخانه دیگر را به امانت بگیرد.
  ۲. واسپاردن مواد و منابع یک کتابخانه به کتابخانه دیگر.
- حال اگر «فراهم آوری» را انتخاب و جمع آوری کتاب و دیگر مواد کتابخانه از راه خرید، مبادله و یا قبول هدیه و ثبت آنها تعریف نماییم، خدمات تحویل مدرک و امانت بین کتابخانه ای صرف نظر از اختلاف در تعاریف و مفاهیم آن با "فراهم آوری" ارتباط تنگاتنگی خواهد یافت» (محسنی، ۱۳۷۸).

کاربرد اینترنت در بخش نشریات ادواری کتابخانه ها

«بسیاری از منابع اطلاعاتی در شبکه جهانی اینترنت به صورت الکترونیکی عرضه می گردند که مهم ترین آنها نشریات ادواری الکترونیکی است. کتابخانه یکی از بزرگ ترین استفاده کنندگان شبکه جهانی اینترنت در هر سازمانی است، که مراجعین خود را به گونه ای هدفمند به سوی درخواست های اطلاعاتی ویژه ای هدایت می کند» (غفوری، ۱۳۸۱). «نشریات به عنوان یکی از مهم ترین منابع تحقیقاتی برای مراجعه کنندگان به کتابخانه ها محسوب می شود. اما در سفارش و تهیه آن همواره مشکلات و موانع بیشماری از قبیل: کمبود بودجه مالی، کمبود نشریه علمی به زبان فارسی که ضرورت تهیه نشریات لاتین را سبب می شود. مشکلات ارزی برای تهیه نشریات لاتین، قیمت بالای نشریات لاتین، عدم به موقع رسیدن نشریات لاتین به کتابخانه، مشکلات انتخاب و سفارش نشریات که تنها راه حل ممکن و

مناسب برای پخش نشریات ادواری با در نظر گرفتن امکانات کنونی چیزی جزء استفاده از اینترنت نیست. یکی از مهم ترین مزیت اینترنت به روز بودن آن و وجود سایت هایی است که به صورت رایگان به ارائه نشریات و مقالات می پردازند» (رزقی شیرسوار، ۱۳۸۳).

«اطلاعات هر نشریه در اینترنت را می توان بر اساس دسترس پذیر بودن اطلاعات به سه گروه اصلی تقسیم کرد: الف. مجلات حاوی فهرست مندرجات: معمولاً مجله های الکترونیک موجود در اینترنت به ویژه آنهایی که نسخه های الکترونیک مجله های چاپی خود هستند، یا تمام اطلاعات خود را از طریق اینترنت دسترس پذیر نمی سازند یا برای این کار هزینه های از قبل تعیین شده ای را طلب می کنند.

ب. مجلات یا چکیده مقالات: مجلاتی که علاوه بر فهرست مندرجات هر شماره، چکیده ای از مقاله ها را نیز ارائه می دهند. معمولاً برای دریافت متن کامل مقاله های مورد نظر در این قبیل مجلات، یا نیاز داشتن به اسم کاربر و کلمه عبور خاصی است که توسط ناشر یا کارگزار مربوط در ازماء دریافت هزینه لازم ارائه می شود. و یا کلاً اصل مقاله به صورت چاپی است و دسترسی به آن فقط به شکل چاپی ممکن است.

پ. مجلات تمام متن: مقالات در این صورت به طور کامل در اینترنت قابل بازیابی است. دسترسی به مجلات به صورت تمام متن از طریق اینترنت علاوه بر تامین نیازهای اطلاعاتی باعث صرفه جویی در هزینه ها نیز می شود» (غفوری، ۱۳۸۱).

مجله الکترونیک و مجله چاپی

«در اصطلاحنامه کتابداری مجله اینگونه تعریف شده است: نشریه ای با عنوان مشخص که به صورت شماره ها یا جزوه های پیاپی و با فاصله زمانی منظم برای مدت نامحدود منتشر می شود و حاوی مقالاتی درباره موضوعات مختلف است. مجله ممکن است برای عامه مردم تهیه شود یا به موضوع خاص یا گروه معینی اختصاص داشته باشد، فاصله های زمانی شماره های یک مجله معمولاً بیش از سالی یک شماره است. مجله الکترونیک نشریه ای است که با عنوان مشخص و به صورت پیوسته و مداوم به نیت انتشار نامحدود توسط گروهی منتشر گردیده و اطلاعات مندرج در آن به صورت الکترونیک ذخیره و بازیابی شود. امروزه اینترنت شرایطی را بری نشر الکترونیک فراهم آورده است که در آن می توان با هزینه ای به مراتب کمتر از نوع چاپی و با سرعتی بسیار بالا مقاله ها را در سطحی وسیع و گسترده منتشر کرد» (غفوری، ۱۳۸۱).

معایب و مزایای مجلات چاپی و الکترونیک

الف. معایب مجلات چاپی:

۱. گرانی کاغذ
۲. هزینه تولید و توزیع
۳. محدودیت صفحات چاپ
۴. تأخیر زیاد در چاپ مقالات پذیرفته شده
۵. عدم چاپ بسیاری از مقالات خوب به دلیل محدودیت خاص
۶. کمبود فضای کافی برای ذخیره منابع اطلاعاتی

ب. مزایای مجلات الکترونیک

۱. احتمال پذیرفتن مقاله برای انتشار در مجله بیشتر است.
۲. داوری و فرایند نشر مجلات با سرعت بیشتری صورت می پذیرد.
۳. ویراستاران می توانند مقالات بیشتری را بپذیرند.
۴. هزینه ارسال مجلات برای مشترکین و افراد علاقه مند بسیار کمتر می باشد.
۵. فرایند تولید مجله هزینه کمتری دارد.
۶. مجلات الکترونیک برخلاف مجلات چاپی نیاز به صحافی یا ففسه بندی ندارند» (غفوری، ۱۳۸۱).

نتیجه گیری

امکانات اینترنت روز به روز در حال ازدیاد است، نوآوری های فنی هر روز تسهیلات بی مانندی در استفاده از اینترنت به وجود می آورد. اینترنت، ضمن آن که راهها و شیوه های به دست آوردن اطلاعات مورد نیاز را تسهیل و تسریع می کند، هماهنگی بیشتری میان کتابداران به وجود می آورد. به هر حال، کتابداران باید به اندازه کافی نسبت به این پدیده آگاهی داشته باشند و خود را برای استفاده بهینه از امکانات گوناگون اینترنت آماده سازند. در طول مقاله سعی شد که بر کارکردهای اینترنت در فهرست نویسی، خدمات مرجع، مجموعه سازی و نشریات ادواری اشاره شود ولی به طور کلی اینترنت علاوه بر کارکردهای گفته شده، قابلیت های دیگری نیز دارد.

پیشنهادات

برای این که استفاده اینترنت برای همگان به شیوه ای صحیح ممکن باشد، دو پیشنهاد ذیل باید مورد توجه قرار گیرد:

۱. آموزش اینترنت با توجه به گستردگی کاربران آن در تمامی سطوح، مشاغل، سن و... باید با برنامه و در سطحی وسیع و با زبانی ساده صورت پذیرد.
۲. عدم آشنایی به زبان انگلیسی برای ارتباط با شبکه اینترنت، یکی از مشکلات استفاده کنندگان از اینترنت است. آموزش زبان انگلیسی برای ورود به شبکه اینترنت و آشنایی با وب سایتها، بانکها و پایگاههای اطلاعاتی، موتورهای جستجو و نظایر آن می باشد. آشنایی با نحوه ورود و استفاده از منابع اطلاعاتی موجود در شبکه و بهره گیری از خدمات اطلاعاتی قابل ارائه در اینترنت، مستلزم دانستن زبان انگلیسی است.

منابع

پریخ، مهري. «اينترنت و خدمات مرجع». در اينترنت، جنبه های نظري و کاربردی آن (در کتابخانه ها، مراکز آموزشی و تحقیقاتی)، ابراهيم افشار زنجانی و دیگران؛ زیر نظر رحمت ا فتاحی؛ به کوشش حمید محسنی. - تهران: کتابدار، ۱۳۷۸.

حمیدی، فاطمه؛ عباس پور، جواد. «تأثیر اينترنت بر کارکردهای بخش مرجع: مزیت ها و محدودیت ها». در اينترنت و کاربرد آن در کتابخانه ها: گزیده مقالات همایش سراسری اينترنت و کاربرد آن در کتابخانه ها، گردآوری و ویراستاری: حسن کیانی خوزستانی. - تهران: دبیزش، ۱۳۸۳.

رزقی شیرسوار، هادی. «کاربرد اينترنت در بخش نشریات ادواری». **پیک کتابداری**، شماره دوازدهم و سیزدهم، فروردین ۱۳۸۳.

غفوری، نسیم. «کاربرد اينترنت در بخش نشریات ادواری کتابخانه ها، گامی به سوی کتابخانه های دیجیتالی: زمینه ها و چالشهای موجود». در اينترنت و کاربرد آن در کتابخانه ها: گزیده مقالات همایش سراسری اينترنت و کاربرد آن در کتابخانه ها، گردآوری و ویراستاری: حسن کیانی خوزستانی. - تهران: دبیزش، ۱۳۸۳.

فتاحی، رحمت ا. «اينترنت و سازماندهی اطلاعات (فهرست نویسی و رده بندی)». در اينترنت، جنبه های نظري و کاربردی آن (در کتابخانه ها، مراکز آموزشی و تحقیقاتی)، ابراهيم افشار زنجانی و دیگران؛ زیر نظر رحمت ا فتاحی؛ به کوشش حمید محسنی. - تهران: کتابدار، ۱۳۷۸.

کریمی قزوینی، سارا؛ راثی، مریم. «کاربرد اينترنت در امور و عملیات مربوط به فهرست نویسی». در اينترنت و کاربرد آن در کتابخانه ها: گزیده مقالات همایش سراسری اينترنت و کاربرد آن در کتابخانه ها، گردآوری و ویراستاری: حسن کیانی خوزستانی. - تهران: دبیزش، ۱۳۸۳.

محسنی، حمید. «اينترنت، مجموعه سازی و خدمات تحویل مدرک». در اينترنت، جنبه های نظري و کاربردی آن (در کتابخانه ها، مراکز آموزشی و تحقیقاتی)، ابراهيم افشار زنجانی و دیگران؛ زیر نظر رحمت ا فتاحی؛ به کوشش حمید محسنی. - تهران: کتابدار، ۱۳۷۸.

محسنی، حمید. «اينترنت و دسترسی به خدمات مرجع و متن کامل منابع اطلاعاتی». **فصلنامه کتاب**، دوره هشتم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۷۶.

منصوریان، یزدان. «بهره مندی بهینه از ابزارها و منابع اينترنتی در مجموعه سازی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی». **پیک کتابداری**، شماره دوازدهم و سیزدهم، فروردین ۱۳۸۳.